

**UCHWAŁA NR 756/XXXVIII/14
RADY MIEJSKIEJ WĘGLINCA**

z dnia 13 listopada 2014 r.

**w sprawie w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec na lata
2014-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) **Rada Miejska Węglińca uchwala co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec na lata 2014-2020.

§ 2.

Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Gminy i Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Waldemar Blauciak

UZASADNIENIE

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.). Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Węglińiec
na lata 2014-2020**

2014

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	16
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	16
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	16
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	17
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	17
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	19
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	21
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	23
8. BEZDOMNOŚĆ	24
9. EDUKACJA	25
10. KULTURA	26
11. SPORT I REKREACJA.....	26
12. TURYSTYKA	27
13. SYTUACJA DZIECKA.....	28
14. OCHRONA ZDROWIA	32
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	34
16. POMOC SPOŁECZNA	35
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	44
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	46
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	49
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	57
21. ANALIZA SWOT	58
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	65
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	67
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	67
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	82
3. PROGRAMY I PROJEKTY	83
IV. UWAGI KOŃCOWE	86

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Węglińcu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia poprzedniej strategii, dla której rok 2013 zamyka okres programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

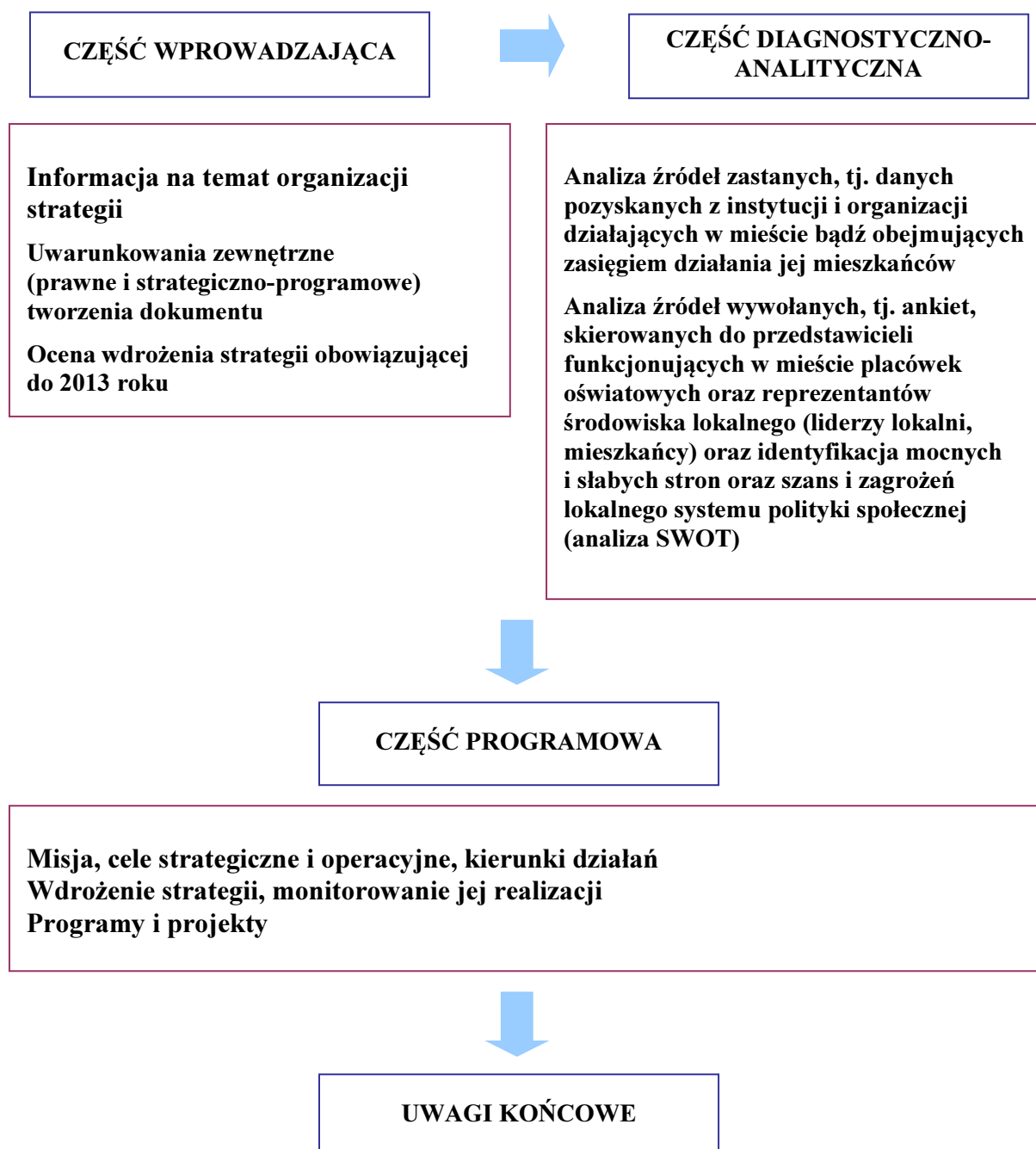
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii,

prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie.

Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobywanie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska dokona **w 2014 roku** przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 **Europejski Fundusz Społeczny** zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej.

Natomiast **Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji** posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „**Łącząc Europę**”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „**Zdrowie na rzecz wzrostu**” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,

- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15.

do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,

- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 zawiera trzy osie priorytetowe odnoszące się do obszaru polityki społecznej. Pierwsza z nich, oś priorytetowa 6 „Infrastruktura spójności społecznej”, koncentruje się na trzech podstawowych kwestiach, tj. stworzeniu warunków dla świadczenia wysokiej jakości powszechnych usług medycznych, usług społecznych oraz rewitalizacji ubogich społeczności miejskich i wiejskich. Celem ogólnym osi priorytetowej 8 „Rynek pracy” jest wzrost zatrudnienia i mobilność pracowników. Natomiast celem ogólnym osi priorytetowej 9 „Włączenie społeczne” jest włącznie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, stanowiąc integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest jej dokumentem

o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółowiającym działania Samorządu Województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej.

Strategia składa się z trzech głównych części: diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa dolnośląskiego, określenia priorytetów i działań strategicznych Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej oraz modułu wdrożeniowego.

Celem głównym Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców, integracja społeczna.

Strategia Rozwoju Gminy Węgliniec na lata 2007-2015

Strategia Rozwoju Gminy Węgliniec przyjęta uchwałą nr 62/X/07 Rady Miejskiej w Węglińcu z dnia 27 czerwca 2007 r. stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy na lata 2007-2015. W jej ramach przeprowadzono diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, zidentyfikowano występujące problemy, sformułowano wizję rozwoju gminy, wyznaczono cele strategiczne i operacyjne. W ramach opracowanej wizji rozwoju, w obszarze polityki społecznej przyjęte zostały następujące założenia:

RYNEK PRACY

- atrakcyjniejszy niż dziś (różnorodniejszy i głębszy) – będzie lokalny rynek pracy
- nowe miejsca pracy powstaną dzięki rozwojowi sektora usług (w tym głównie turystycznych i rekreacyjnych) oraz rozwojowi działalności produkcyjnej niekolidującej ze sferą środowiskową
- spadnie „opłacalność” świadomego wyboru bezrobocia jako sposobu na życie
- osoby bezrobotne korzystać będą z oferty działań publicznych mających na celu pozyskanie przez nich pracy
- skutkiem ww. obniżeniu ulegnie poziom bezrobocia

POMOC SPOŁECZNA

- rozwinie się sfera różnych form pomocy społecznej; składać się na nią będą: zintegrowany system przeciwdziałania patologiom społecznym łączący różnorodne działania profilaktyczne i sanacyjne oraz akceptowalny społecznie system wsparcia osób najbardziej potrzebujących
- w wyniku działań systemu pomocy społecznej, jej beneficjenci będą wolni (zapewniony byt) i pewni (nieograniczona swoboda i możliwości rozwoju osobistego poprzez pracę)

- podstawowymi metodami walki z problemami społecznymi staną się: prewencja patologii społecznych oraz pomoc w ekonomicznym i osobistym usamodzielnieniu
- poprawie ulegnie baza techniczna pomocy społecznej
- ograniczeniu ulegną skutki niepełnosprawności

EDUKACJA

- gminny system edukacji będzie charakteryzował się wysokim standardem w zakresie bazy materialnej i metod edukacji
- nastąpi zmiana gminnego systemu edukacji, dzięki której podniesieniu ulegnie stopień efektywności wykorzystywania ograniczonych środków pieniężnych
- wszystkie dzieci i młodzież, niezależnie od pozycji materialnej, będą miały szansę zdobycia na terenie gminy dobrego wykształcenia do poziomu gimnazjalnego włącznie
- będzie to wynikiem dobrego stanu systemu lokalnej oświaty oraz wsparcia materialnego charakterze socjalnym i naukowym udzielanego najbardziej potrzebującym i najbardziej uzdolnionym uczniom
- łatwy i powszechny stanie się dostęp uczniów do technik i usług informatycznych
- oprócz działalności edukacyjnej wynikającej z programu nauczania, szkoły realizować będą inne przedsięwzięcia oświatowe oraz działania kulturalne i sportowe; ponadto wszyscy uczniowie objęci zostaną monitoringiem psychologicznym, logopedycznym, pediatrycznym i pielęgniarstwowym oraz stosowną opieką; prowadzona będzie także prewencja patologii oraz edukacja w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa
- funkcjonować będzie edukacja obywatelska skierowana nie tylko do dzieci i młodzieży szkolnej, ale również do dorosłych mieszkańców gminy

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

- gmina Węgliniec charakteryzować się będzie sprawnym systemem ochrony przeciwpożarowej
- gmina Węgliniec charakteryzować się będzie wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego
- poprawa stanu dróg i infrastruktury okołodrogowej przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa komunikacyjnego.
- specjalnymi programami prewencji i eliminacji zagrożeń objęte zostaną wszystkie placówki szkolne
- działania prewencyjne staną się podstawową metodą minimalizacji zagrożeń publicznych

OCHRONA ZDROWIA

- na terenie gminy będą funkcjonowały placówki ochrony zdrowia zabezpieczające zakres podstawowych usług medycznych oraz najczęściej wykorzystywany zakres specjalistycznych usług medycznych
- zapewniony będzie dostęp do specjalistycznej pomocy medycznej poprzedzony stałym rozpoznaniem zapotrzebowania społeczności lokalnej i o zakresie zgodnym z tym zapotrzebowaniem.
- samorząd gminy, wraz z placówkami medycznymi i organizacjami społecznymi prowadzić będzie aktywną działalność w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz badań monitoringowych

CECHY SPOŁECZNE

- wzrastać będzie poziom zamożności społeczeństwa gminy, przy czym odbywać się to będzie poprzez wzrost udziału w nim klasy średniej oraz stopniową poprawę warunków materialnych osób najniżej dziś zarabiających.
- nie będą występować ujemne trendy migracyjne; wynikać to będzie z poprawy dostępności pracy, lepszych niż dziś warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także z podniesienia poziomu warunków zamieszkania i obsługi
- nastąpi zmiana świadomości społecznej mieszkańców gminy polegająca na uznaniu gminy Węgliniec za własną małą ojczyznę, w której istnieje wysokie prawdopodobieństwo na realizację własnych celów życiowych.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Węgliniec ma charakter miejsko-wiejski, jest położona w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie zgorzeleckim, w odległości 23 km od Zgorzelca i ok. 140 km od Wrocławia. Gmina obejmuje miasto Węgliniec oraz 9 innych miejscowości, zgrupowanych w 7 następujących sołectwach: Czerwona Woda, Stary Węgliniec, Zielonka, Jagodzin, Piaseczna, Ruszów, Kościelna Wieś.

Gmina zajmuje powierzchnię 338,44 km² i jest jedną z siedmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu zgorzeleckiego. Gmina Węgliniec sąsiaduje z gminami: Gozdnicą, Iłową, Nowogrodzic, Osiecznicą, Pieńsk.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa. Tylko Węgliniec jest skanalizowany w 90% i obsługiwany przez oczyszczalnię ścieków, do której dowożone są również ścieki ze zbiorników z terenu gminy. Uporządkowania wymaga natomiast gospodarka kanalizacyjna, ponieważ mniej niż połowa gospodarstw domowych ma dostęp do kanalizacji zbiorczej. Przyczyną istniejącego stanu rzeczy jest zarówno rozpiętość geograficzna gminy, wymagająca znacznych inwestycji, jak też brak środków indywidualnych odbiorców na podłączenie się do magistrali kanalizacyjnych gminy. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	85,9
liczba przyłączy wodociągowych	1.198
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	8,5
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3.200
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	79,24
w tym długość dróg miejskich (w km)	8,23
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	1

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2010-2012. Należą do nich:

- konserwacja zabytkowych ruin kościoła poewangelickiego w Ruszowie
- przebudowa i rozbudowa budynku przedszkola w Węglińcu
- przebudowa i rewitalizacja parku w Ruszowie
- kompleksowy remont, przebudowa i budowa systemu oświetlenia dróg i ulic na terenie gminy
- renowacja części wielorodzinnych budynków w centrum Węglińca
- budowa boisk sportowych w Ruszowie, Jagodzinie i Starym Węglińcu
- modernizacja Stadionu Miejskiego w Węglińcu
- modernizacja Domu Kultury w Jagodzinie.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Korzystne położenie komunikacyjne: bliskość granicy państwa i dobrze rozwinięta komunikacja z siedzibą powiatu jest atutem gminy. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 296 (Kozuchów – Lubañ), a w odległości 10 km na południe od Węglińca znajduje się węzeł Autostrady A4.

Węglińiec posiada połączenia kolejowe z Wrocławiem, Zgorzelcem, Jelenią Górą, Zieloną Górą, Żarami, a także z Niemcami. Usługi komunikacyjne w gminie świadczą podmioty prywatne, Koleje Dolnośląskie, Przewozy Regionalne, Deutsche Bahn.

W dostatecznym stopniu zabezpieczone są połączenia komunikacyjne Węglińca, Czerwonej Wody, Starego Węglińca, Jagodzina, Piasecznej i Ruszowa, z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy Zielonki i Polany.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2012 roku gmina Węglińiec liczyła 8.761 mieszkańców, w tym 4.427 kobiet, które stanowiły 50,53% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 26 osób na km². Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2010-2012 liczba dzieci i młodzieży systematycznie zmniejszała się z roku na rok, spadała także liczba osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.670	1.628	1.577
liczba osób w wieku produkcyjnym	5.792	5.763	5.696
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.382	1.420	1.466
ogółem	8.844	8.811	8.739

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	88	101	80
liczba zgonów	100	93	88
przyrost naturalny	-12	8	-8

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-47	-40	-67
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-3	0	2
saldo migracji ogółem	-50	-40	-65

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na wahania liczby dzieci i młodzieży w gminie miała dzietność rodzin – wahanom ulegała liczba urodzeń żywych – od 88 w 2010 r. przez 101 w 2011 r. do 80 w 2012 r. Zmniejszająca się liczba zgonów również wpływała na wahania przyrostu naturalnego, który w całym analizowanym okresie był niski lub wręcz ujemny: -12 w 2010 r., 8 w 2011 r., -8 w 2012 r.

Na zmniejszenie się liczby mieszkańców gminy miał również wpływ ruch migracyjny, który w całym analizowanym okresie był niekorzystny (-50 w 2010 r., -40 w 2011 r., -65 w 2012 r.). Wpływ na ten stan rzeczy miało przede wszystkim ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na spadającą, m.in. pod wpływem niskiej dzietności rodzin, liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Zauważalnym niekorzystnym trendem jest zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Na stosunkowo niewielką rolę rolnictwa wpływa duża lesistość gminy – w strukturze gruntów przeważają lasy i grunty leśne, które stanowią aż 86,36% ogólnej powierzchni gminy. W strukturze użytków rolnych przeważają łąki i pastwiska. Szczegółowe dane na temat struktury gruntów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		3.546
w tym:	grunty orne (w ha)	877
	sady (w ha)	17
	łąki i pastwiska (w ha)	1.842
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		29.210
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		1.071

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie wahała się od 706 w 2010 roku, poprzez 724 w 2011 roku do 694 w roku 2012. Zdecydowana większość zaliczała się do sektora prywatnego.

Dominującymi branżami były: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (187 podmiotów), handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów (152 podmioty), a także budownictwo (81 podmiotów). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	63	60	63
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	643	664	631
liczba podmiotów ogółem	706	724	694

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36
przetwórstwo przemysłowe	48
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
budownictwo	81
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	152
transport i gospodarka magazynowa	31
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19
informacja i komunikacja	4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	187
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7
edukacja	14
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
pozostała działalność	44

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Węgliniec, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję, uczestniczy w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. należy do Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej, uczestniczy w Euroregionie Nysa, Subregionie „Bory Dolnośląskie”, w Lokalnej Grupie Działania „Bory Dolnośląskie” oraz w Lokalnej Grupie Rybackiej „Dolnośląska Kraina Karpi”.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwale pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie Węgliniec ulegała wahaniom: od 446 na koniec 2010 roku poprzez 433 osób na koniec roku następnego do 395 osób na koniec roku 2012.

Wśród pozostających bez pracy stale ponad połowę stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 247, 230 i 212. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec roku w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	446	433	395
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	7,7%	7,5%	6,9%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	247	230	212
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie	55,4%	53,1%	53,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie zgorzeleckim, w województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie zgorzeleckim	13,2	12,6	14,4
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	13,1	12,4	13,5
stopa bezrobocia w kraju	12,4	12,5	13,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat zgorzelecki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	66	41	62,1	staż pracy	bez stażu	63	45	71,4
	25-34 lata	98	71	72,4		do 1 roku	61	44	72,1
	35-44 lata	74	44	59,5		1-5 lat	81	43	53,1
	45-54 lata	95	40	42,1		5-10 lat	56	29	51,8
	55-59 lat	48	16	33,3		10-20 lat	61	32	52,5
	60-64 lata	14	—	—		20-30 lat	51	16	31,4
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	38	15	39,5	wykształcenie	30 lat i więcej	22	3	13,6
	1-3 miesiące	73	43	58,9		wyższe	19	12	63,2
	3-6 miesięcy	84	39	46,4		policealne i śr. zawodowe	69	47	68,1
	6-12 miesięcy	82	42	51,2		średnie ogólnokształcące	42	32	76,2
	12-24 miesięcy	73	41	56,2		zasadnicze zawodowe	113	54	47,8
	pow. 24 miesięcy	45	32	71,1		gimnazjalne i niższe	152	67	44,1

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zgorzelcu.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie Węgliniec największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (98 osób), często bez doświadczenia lub z niewielkim doświadczeniem zawodowym do 5 lat (łącznie 205 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 3 do 12 miesięcy (łącznie 166 osób), posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe (152 osoby) lub zasadnicze zawodowe (113 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (95 osób) i 35-44 lata (74 osoby), osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy lub od 12 do 24 miesięcy (po 73 osoby), osoby z dużym doświadczeniem zawodowym od 10 do 20 lat (61 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (69 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (72,4%) i 18-24 lata (62,1%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (71,1%), osób z małym stażem zawodowym do 1 roku (72,1%) lub bez stażu zawodowego (71,4%), osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (76,2%) lub policealnym i średnim zawodowym (68,1%) oraz, co budzi szczególny niepokój, z wykształceniem wyższym (63,2%). Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. W latach 2010-2012 liczba mieszkań komunalnych w gminie Węgliniec stale systematycznie spadała (z 378 w 2010 r. do 310 w 2012 r.), co było spowodowane ich sprzedażą na rzecz najemców. Zmniejszała się tym samym liczba izb w mieszkaniach komunalnych (z 1.134 w 2010 r. do 926 w 2012 r.) i powierzchnia użytkowa tych mieszkań (z 20.392 m² w 2010 r. do 14.217 m² w 2012 r.). Jednocześnie malała przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z ok. 18 m² do ok 15 m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań komunalnych	378	326	310
liczba izb	1.134	978	926
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	20.392	15.025	14.217
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	17,98	15,36	15,35

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	131	118	114
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	188	178	151
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	186 tys.	165 tys.	148 tys.

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

W latach 2010-2012 liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych w gminie systematycznie malała (od 131 w 2010 r. przez 118 w 2011 r. do 114 w 2012 r.). Analogicznie zmniejszała się wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (ze 186 tys. zł w 2010 r. przez 165 tys. zł w 2011 r. do 148 tys. zł w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Węglińiec jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz opłacania pobytu w schroniskach dla bezdomnych.

W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności systematycznie wzrastała i tak liczba rodzin: w 2010 r. wynosiła 6, w 2011 r. – 8, w 2012 r. – 16, a liczba osób w rodzinach wynosiła: 8 w 2010 r., 11 w 2011 r., 21 w 2012 r.). W Węglińcu nie istnieją noclegownie, schroniska i domy dla bezdomnych. Osoby bezdomne z terenu gminy mogą skorzystać ze wsparcia instytucji spoza gminy.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w gminie, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 w gminie Węglińiec funkcjonowało 9 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 4 przedszkola, 3 szkoły podstawowe i 2 szkoły gimnazjalne. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

typ placówki	nazwa placówki	liczba dzieci / uczniów	liczba nauczycieli
placówki przedszkolne	Miejskie Przedszkole Samorządowe im. św. Mikołaja w Węglińcu	155	15
	Przedszkole Niepubliczne w Ruszowie		
	Przedszkole Niepubliczne w Czerwonej Wodzie		
	Punkt Przedszkolny w Starym Węglińcu		
szkoły podstawowe	Zespół Szkół w Ruszowie – Szkoła Podstawowa	637	74
	Zespół Szkół w Węglińcu – Szkoła Podstawowa		
	Zespół Szkół w Węglińcu – Filia SP w Starym Węglińcu		
	Szkoła Podstawowa w Czerwonej Wodzie		

szkoły gimnazjalne	Zespół Szkół w Ruszowie – Gimnazjum	251	57
	Zespół Szkół w Węglińcu – Gimnazjum		

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Funkcję organizatora kultury w gminie pełni Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Węglińcu, prowadzący działalność w następujących obiektach:

- Węglinieckie Centrum Kultury,
- Dom Kultury w Jagodzinie,
- Dom Kultury w Ruszowie,
- Dom Kultury w Starym Węglińcu,
- Świetlica Wiejska w Czerwonej Wodzie,
- Świetlica Wiejska w Piasecznej,
- Świetlica Wiejska w Zielonce,
- Świetlica Wiejska w Kościelnej Wsi.

Działalność kulturalną prowadzi również Biblioteka Miasta i Gminy Węgliniec w Węglińcu z filiami w Czerwonej Wodzie, Jagodzinie, Starym Węglińcu i Ruszowie.

Szczegółowe dane na temat liczby osób objętych ofertą działających w gminie instytucji kultury oraz liczby zatrudnionych w nich pracowników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Instytucje kultury w gminie w 2012 roku

nazwa instytucji	liczba osób objętych ofertą instytucji	liczba pracowników
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Węglińcu	4.531	11
Biblioteka Miasta i Gminy Węgliniec	890	4

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na infrastrukturę sportową w gminie Węgliniec składają się następujące obiekty:

- Stadion Miejski w Węglińcu,
- Hala Sportowa w Węglińcu,
- Kompleks boisk wielofunkcyjnych w Węglińcu,
- Kompleks boisk wielofunkcyjnych w Czerwonej Wodzie,
- Boisko sportowe w Czerwonej Wodzie (piłka nożna),
- Boisko sportowe w Ruszowie (piłka nożna),
- Sala Sportowa w Ruszowie,
- Kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” w Ruszowie,
- Boisko wielofunkcyjne w Jagodzinie,
- Boisko wielofunkcyjne w Starym Węglińcu,
- Boisko wielofunkcyjne w Zielonce.

12. TURYSTYKA

Gmina Węgliniec jest położona na obszarze Borów Dolnośląskich. Bliskie położenie Zgorzelca oraz dobra komunikacja i międzynarodowy charakter dworca kolejowego w Węglińcu sprawiają, że do gminy Węgliniec mogą przybywać turyści z całej Polski i zagranicy, aby odpocząć w otoczeniu przyrody, a także organizować stąd wycieczki piesze, rowerowe i samochodowe w różne rejony Borów Dolnośląskich.

Dobrze rozwinięta w gminie i okolicy sieć znakowanych szlaków turystycznych stwarza dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Między innymi przez gminę biegnie 9-kilometrowa trasa turystyczno-przyrodnicza „Tropami Borów Dolnośląskich – Stawy Parowskie”.

Do szczególnych atrakcji turystycznych gminy należą:

- Kompleks wodny Stawy Parowskie którego założenie datuje się na XV w., na którego terenie znajduje się m.in. około 100-letni starodrzew akacjowy,
- Rezerwat „Torfowisko pod Węglińcem” o powierzchni 1,35 ha – położony w odległości ok. 500 metrów od węzła kolejowego w Węglińcu,
- Rezerwat „Wrzosiec koło Piasecznej” o powierzchni 40,16 ha,
- Ostoja turystyczno-przyrodnicza „Asuan” gdzie można podziwiać żeremia bobrów i ptaki wodne,
- Dworzec kolejowy w Węglińcu wybudowany w 1846 r.,

- Muzeum Kresów Wschodnich w Węglińcu (ulożone w dwóch wagonach kolejowych na fragmencie torowiska),
- Park Miejski w Węglińcu,
- XIII-wieczna Smolarnia w Jagodzinie,
- Kamień Cesarski w Okrąglicy,
- Stanowisko roślinności pliczeńskiej o pow. 2,05 ha w okolicy Ruszowa
- Źródełko Św. Elżbiety w Piasecznej,
- Kościół p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej w Starym Węglińcu,
- Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Czerwonej Wodzie,
- Ruiny poewangelickiego kościoła w Ruszowie.

W gminie Węglińiec znajdują się 3 obiekty zbiorowego zakwaterowania, które dysponują łącznie 70 miejscami noclegowymi. Ponadto funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne w Czerwonej Wodzie, Ruszowie i Starym Węglińcu oraz wypożyczalnia kajaków w Ruszowie.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Węglińiec została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czerwonej Wodzie (liczba uczniów: 149),
- Zespół Szkół w Węglińcu – Szkoła Podstawowa (liczba uczniów: 237),
- Zespół Szkół w Ruszowie (liczba uczniów: 306),
- Zespół Szkół w Węglińcu – Gimnazjum (liczba uczniów: 180).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, 3 zatrudniają pielęgniarkę i logopedę, 2 psychologa, natomiast żadna z placówek nie zatrudnia doradcy zawodowego.

Wszystkie cztery placówki prowadzą dożywianie uczniów, obejmując tą formą wsparcia łącznie 134 uczniów. Przy tym zgłoszono potrzebę zwiększenia o 40 liczby uczniów objętych tym rodzajem pomocy. Tylko w jednej placówce istnieją klasy integracyjne (Zespół Szkół w Ruszowie). Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i sali gimnastycznej.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (są to m.in. koła językowe, informatyczne, biblijne, gospodarstwa domowego), zajęć przygotowujących do egzaminów oraz zajęć rekreacyjno-sportowych (zajęcia taneczne, SKS), a także „Euroklub”.

Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich we wszystkich placówkach organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, w trzech logopedyczne, w jednej psychoterapeutyczne.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na ubóstwo i bezrobocie, pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się również z występującymi w domu dysfunkcjami, powodującymi rozbitcie rodzin. Z kolei w drugim przypadku brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki, co sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych (sięganie po używki, przemoc).

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje	nie występuje
sięganie po alkohol	2	2
sięganie po narkotyki	2	1
palenie papierosów	4	–
ucieczki z domu	2	2
kradzieże	1	3
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3	1
autoagresja	1	3
przestępczość ujawniona	1	3
niszczenie mienia szkolnego	1	3
udział w grupach negatywnych	1	3
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	1
przemoc w rodzinie	1	3
zaniedbanie przez dom	3	1
wykorzystywanie seksualne	–	4

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów po papierosy, agresję i przemoc w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego. Nie stwierdzono przypadków wykorzystywania seksualnego.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy bierności życiowej i zawodowej rodziców, uzależnień i zaniedbania dzieci przez dom. Ankietowani uznali również za wskazane przyglądanie się sposobom spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz poznania ich oczekiwań w tym zakresie.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania programów profilaktycznych oraz warsztatów i pogadanek w zakresie uzależnień, przemocy w rodzinie, asertywności i przeciwdziałania agresji.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, rozmowy, porady, zebrania, wycieczki, uroczystości szkolne i klasowe.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca.

Do podmiotów tych zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policję, kuratorów sądowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgorzelcu, Sąd Rejonowy, OHP, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, organizacje pozarządowe (zwłaszcza Caritas i PCK)..

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im bezpieczeństwa materialnego i emocjonalnego w rodzinie oraz szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie tworzenia ciekawych zajęć pozalekcyjnych o pozaszkolnych, atrakcyjnych form rozwijania zainteresowań oraz zajęć socjoterapeutycznych.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich, m.in. w formie dofinansowania zakupu podręczników, wyjść do kina czy teatru, czy wyjazdów szkolnych, np. wycieczek. Wskazano także potrzebę poprawy dojazdu do szkół.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, zapewnienie opieki świetlicowej dla uczniów dojeżdżających oraz wzbogacenie form działań profilaktycznych w szkole.

Zwracali także uwagę na potrzebę pedagogizacji rodziców i pozyskiwania środków na dofinansowanie potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin ubogich (np. przez udział w programie „Pajacyk” oraz Szkolne Koło Caritas)..

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Węgliniec funkcjonują 2 zakłady opieki zdrowotnej (w tym jeden niepubliczny), prowadzone są 4 prywatne praktyki lekarskie. Na terenie gminy funkcjonują również trzy apteki. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej i prywatnych praktyk lekarskich przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2012 r.

nazwa placówki	miejsowość
Ośrodek Zdrowia w Węglińcu	Węgliniec
Ośrodek Zdrowia w Czerwonej Wodzie	Czerwona Woda
Gabinet Stomatologiczny w Czerwonej Wodzie	Czerwona Woda
NZOZ Praktyka Lekarzy S.C. w Węglińcu	Węgliniec
Gabinet ginekologiczny w Węglińcu	Węgliniec
Gabinet stomatologiczny w Węglińcu	Węgliniec

Dane Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie.

W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2012 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Praktyki Lekarzy S. C. w Węglińcu.

Tabela 21. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2012 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
cukrzyca		1
niedożywienie		12
otyłość		8
zaburzenia odżywiania		20
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka		55
alergia – dychawica oskrzelowa		44
choroby układu moczowego		4
wady rozwojowe układu krążenia		2
zaburzenia rozwoju		15
w tym:	zaburzenia rozwoju fizycznego	8
	zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	7
trwałe uszkodzenia narządu ruchu		11
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		23

NZOZ Praktyka Lekarzy S.C. w Węglińcu.

Tabela 22. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2012 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		4
nowotwory		29
choroby tarczycy		65
cukrzyca		138
niedokrwistość		13
choroby obwodowego układu nerwowego		4
choroby układu krążenia		257
w tym	choroba nadciśnieniowa	240
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	17
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		23
przewlekłe choroby układu trawiennego		9
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		76

NZOZ Praktyka Lekarzy S.C. w Węglińcu.

W 2012 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (55 osób) oraz alergię-dychawicę oskrzelową (44 osoby). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (257 osób) oraz z cukrzycą (138 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 23. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2012 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	37
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	109
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	37
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	54
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	270
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	250

NZOZ Praktyka Lekarzy S.C. w Węglińcu.

W 2012 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Praktyki Lekarzy S. C. w Węglińcu po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 37 i 109 dzieci do lat 3.

Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 37 dzieci, a następny raz 54 dzieci. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 270 dzieci i młodzieży, w tym 250 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Posterunki Policji w Węglińcu w 2012 roku na terenie gminy popełniono ogółem 60 przestępstw w następujących kategoriach: rozbój, kradzież (w tym kradzież pojazdu), kradzież z włamaniem, kradzież, zniszczenie mienia, uszkodzenie ciała, zniszczenie mienia. Wśród nich najczęściej występowały: kradzieże z włamaniem (27 przypadków), kradzieże (25) oraz zniszczenie mienia (4) i rozbój (3).

Nie odnotowano przestępstw w kategorii bójka i pobicie. Nie stwierdzono również przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie, a struktura wiekowa sprawców zawierała się w przedziale 18-45 lat.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Węgliniec wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Z końcem 2012 roku kadrę MGOPS-u stanowiło 12 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 22. Stan zatrudnienia w MGOPS-ie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	4
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0
pozostali pracownicy	7

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Zapis ustawy o pomocy społecznej nakłada na ośrodek obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wskaźnik ten wynosił w gminie Węgliniec 2.190 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Tabela 23. Wykształcenie kadry MGOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	0
	wyższe niekierunkowe		0	0
	średnie kierunkowe		0	4
	średnie niekierunkowe		0	0
	zawodowe i niższe		0	0
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Z końcem 2012 roku wykształcenie wyższe posiadała 1 osoba z kadry MGOPS-u, zajmująca stanowiska kierownicze. Wykształceniem średnim legitymowało się z kolei 4 pracowników socjalnych. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miała 1 osoba z kadry kierowniczej. Nie było osób zainteresowanych podjęciem specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MGOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługiwał, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań MGOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy Węgliniec innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MGOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	3.881.916 zł	4.208.236 zł	4.095.071 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1.244.916 zł	1.504.870 zł	1.569.728 zł
w tym na świadczenia rodzinne	2.637.000 zł	2.703.366 zł	2.525.343 zł
na zadania własne gminy	116.841 zł	1.441.876 zł	1.271.617 zł
na zadania zlecone gminie	3.765.075 zł	2.766.360 zł	2.823.454 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy wahała się od 3.881.916 zł w 2010 r. poprzez 4.208.236 zł w 2011 r. do 4.095.071 zł w 2012 r.

Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, których wysokość zmieniała się (od 3.765.075 zł w 2010 r., poprzez 2.766.360 zł w 2011 r., do 2.823.454 zł w 2012 r.), przyjmując najwyższą wartość w 2011 r. Wśród tych wydatków przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych (2.637.000 zł w 2010 r., 2.703.366 zł w 2011 r., 2.525.343 zł w 2012 r.), przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych.

W analizowanym okresie ulegała wahaniom również wysokość środków, wydatkowanych na zadania własne gminy (od 116.841 zł w 2010 r. poprzez 1.441.876 zł w 2011 r. do 1.271.617 zł w 2012 r.), przyjmując najwyższą wartość w 2011 r. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej głównie w formie zasiłków okresowych, zasiłków stałych, usług opiekuńczych, zasiłków celowych i w naturze, posiłku oraz schronienia.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	767	769	757
liczba rodzin	361	388	479
liczba osób w rodzinach	2.301	2.691	2.680
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	26,02%	30,54%	30,67%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 wahała się (z 2.301 osób w rodzinach w 2010 roku, przez 2.691 osób w 2011 r. do 2.680 osób w rodzinach w 2012 r.). Stałemu wzrostowi ulegał jednak udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 26,02% w 2010 roku przez 30,54% w 2011 roku do 30,67% w 2012 roku). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 26. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	0
17-21 lat	50
22-30 lat	0
31-40 lat	0
41-50 lat	0
51-60 lat	25
61-70 lat	0
71 lat i więcej	29

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Tabela 27. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w gminie ze względu na aktywność zawodową w 2012 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 roku życia według decyzji administracyjnych
pracuje	0
pracuje dorywczo	13
nie pracuje	0
studiuje	0
uczy się	0
na rencie i emeryturze	11
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	25

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MGOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największą grupę stanowiły osoby młode w wieku 17-21 lat. Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku (świadczonego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Znacznie mniejsze, choć duże, grupy reprezentowały osoby w wieku 51-60 lat oraz 71 lat i więcej.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowili bezrobotni bez prawa do zasiłku. Liczną grupą były również osoby pracujące dorywczo. Trzecią grupę beneficjentów stanowili emeryci i renciści. Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	274	302	312	701	754	722
bezdomność	6	8	16	8	11	21
potrzeba ochrony macierzyństwa	6	17	18	24	72	94
bezrobocie	285	291	272	748	748	671
niepełnosprawność	52	55	109	85	91	213
długotrwała lub ciężka choroba	53	58	91	104	103	171
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22	31	64	111	136	248
alkoholizm	20	27	40	24	41	63
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	7	4	9	15
zdarzenie losowe	0	5	8	0	13	17

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS-u z tego powodu ulegała wahaniom (z 285 w 2010 r., przez 291 w 2011 r. do 272 w 2012 r.). Ważną

przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo, a liczba rodzin objętych wsparciem MGOPS-u z tego powodu zwiększała się systematycznie z roku na rok (z 274 w 2010 r., przez 302 w 2011 r., do 312 w roku 2012).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. W niewielkim stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, zdarzenia losowe, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez MGOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MGOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	359	334	335	350	334	335	1077	1209	1134
rzeczowa	200	138	130	200	128	130	756	522	440
praca socjalna	X	X	X	427	390	944	1062	980	4380
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	5	8	0	5	8	0	5	10
usługi opiekuńcze	21	13	21	21	13	21	24	14	23
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
skierowanie do domu pomocy społecznej	7	8	6	7	8	6	7	8	6

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc pieniężna. Bardzo często świadczoną formą wsparcia była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Ważną formą wsparcia beneficjentów była również pomoc rzeczowa,

głównie w postaci zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych i w naturze oraz posiłku. Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez MGOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 liczba takich osób utrzymywała się na poziomie 6-8 osób. Ponadto MGOPS w Węglińcu udzielał również wsparcia w formie schronienia.

W ramach realizowanych zadań MGOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	2.049.365 zł	1.993.408 zł	1.785.298 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	9.790	8.677	6.997
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	47	56	24
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	321	221	138
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	506	454	370
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	433	400	363
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	583	505	423
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.420	1.214	1.009
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.750	1.533	1.214
zasiłek pielęgnacyjny	2.358	2.399	2.384
świadczenie pielęgnacyjne	380	596	723
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	87	89	69
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	17.675	16.144	13.714

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez MGOPS na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z 2.049.365 zł w 2010 r., poprzez 1.993.408 zł w 2011 r. do 1.785.298 zł w 2012 r. Tym samym wahała się liczba przyznanych świadczeń (z 17.675 w 2010 r., poprzez 16.144 w roku 2011 do 13.714 w 2012 r.).

Najczęściej MGOPS wypłacał zasiłek rodzinny (w 2010 r. 9.790 świadczeń, w 2011 r. 8.677, a w 2012 r. 6.997), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotną formę wsparcia stanowił również: zasiłek pielęgnacyjny (2.358 w 2010 r., 2.399 w 2011 i 2.384 w 2012 r.). Ważną rolę odgrywały także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (1.750 w 2010 r., 1.533 w 2011 i 1.214 w 2012 r.).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2010-2012 przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	144	154	153
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	1.732	1.856	1.825
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	476.713 zł	579.890 zł	593.290 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Wysokość kwot wydatkowanych w latach 2012-2011 na świadczenia alimentacyjne systematycznie rosła, wahaniom ulegał natomiast liczba przyznanych świadczeń i liczba osób, którym przyznano świadczenie alimentacyjne.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne.

Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w gminie Węglińiec nie funkcjonują inne jednostki. Mieszkańcy gminy mogą jednak korzystać z oferty jednostek wsparcia funkcjonujących poza gminą. Należą do nich m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Zgorzelcu i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgorzelcu, które jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem działania mieszkańców gminy Węgliniec.

Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	3	7
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	1	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	15	3
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	10	11	8
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	16	21	19
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	8	15	11
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	10	13	12
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	5	7	10

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu.

W latach 2010-2012 liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji oraz adoptowanych wzrastał. Natomiast ulegała wahaniom liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy. W latach 2010-2012 usamodzielniono w sumie 22 dzieci z gminy.

W 2012 roku mieszkańcy gminy Węgliniec korzystali również z oferty innych wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat udzielanego przez nie wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku

nazwa i adres instytucji	liczba osób z gminy objętych wsparciem
Punkt Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Zgorzelec, ul. Powstańców Śląskich 1	20
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zgorzelec, ul. Powstańców Śląskich 1	10

Poradnia Uzależnień, Zgorzelec, ul. Staszica 5	10
Poradnia Terapeutyczna Uzależnień od Substancji Psychotropowych, Zgorzelec, ul. Warszawska 37 A	4
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapeutyczny, Zgorzelec, ul. Powstańców Śląskich 1	1
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelektualnie, Szklarska Poręba, ul. Caritas 4	1
DPS „Ostoja”, Zgorzelec, ul. Pułaskiego 11-13	2
DPS „Jutrzenka”, Zgorzelec, ul. Przechodnia 8	1
Schronisko dla Mężczyzn Bezdomnych, Leśna, ul. Baworowo 18 F	3
Schronisko dla Mężczyzn Bezdomnych, Jelenia Góra, ul. Grunwaldzka 52	1
Schronisko PCK dla osób bezdomnych, Bolesławiec, Al. Tysiąclecia 32/1	2

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgorzelcu w roku szkolnym 2011/2012 objęła wsparciem 104 dzieci z gminy Węgliniec. Wydano dla nich 9 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania, 3 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 2 opinie o wczesnym wspomaganie rozwoju.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Węgliniec uwzględniono dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Wtedy w gminie Węgliniec mieszkało 1.295 osób niepełnosprawnych (620 mężczyzn i 675 kobiet), w tym 980 osób niepełnosprawnych prawnie i 315 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 34. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych
osoby w wieku przedprodukcyjnym	93	7,2%
osoby w wieku produkcyjnym	650	50,2%
osoby wieku poprodukcyjnym	552	42,6%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Ponad połowa osób niepełnosprawnych w gminie była w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	116	9%
aktywni zawodowo bezrobotni	56	4,3%
bierni zawodowo	1.119	86,4%
nieustalony status na rynku pracy	4	0,3%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo. Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 86,4%. Aktywne zawodowo były 172 osoby dotknięte niepełnosprawnością, wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (116 osób).

Należy mieć na uwadze, iż dane ze spisu powszechnego, przeprowadzonego kilkanaście lat temu, przedstawiają sytuację osób niepełnosprawnych w tamtym okresie. Struktura wiekowa i zawodowa tej grupy mieszkańców gminy mogła w następnych latach ulec daleko idącym przekształceniom. Niestety, liczebność osób niepełnosprawnych nie była od tamtej pory badana. Jedyne aktualne informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2010-2012 oraz liczbę osób w tych rodzinach i jej procentowy udział w ludności gminy.

Tabela 30. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
liczba rodzin	52	55	109
liczba osób łącznie w rodzinach	85	91	213
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	0,96%	1,03%	1,25%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Węglińcu.

Z przedstawionych danych wynika, że w analizowanym okresie liczba rodzin w gminie, które korzystały z pomocy z powodu niepełnosprawności i jednocześnie łączna liczba osób w rodzinach objętych tym wsparciem systematycznie wzrastała. Analogicznie wzrastał ich udział w ludności gminy.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. gminie	w 25-tys. gminie	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej (miejskiej) komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Węgliniec w latach 2010-2012.

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków (w zł)	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	173.700,35	172.575,55	99.700,26
na przeciwdziałanie narkomanii	3.998,08	3.999,98	1.999,71
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2.996,00	4.329,05	5.446,00
razem	180.694,43	180.904,58	107.145,97

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Węglińcu.

W latach 2010-2012 wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych zmniejszała się z roku na rok (z 173,7 tys. zł w 2010 r. do 99,7 tys. zł w 2012 r.). W analizowanym okresie zwiększały się środki finansowe przeznaczane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (z niecałych 3 tys. zł w 2010 r. do blisko 5,5 tys. zł w 2012 r.), wahały się natomiast kwoty wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii. Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w Węglińcu oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	41	37	32
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	27	27	24
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	11	14	12
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	15	31	31
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	10	10	2
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	11	2	9
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Węglińcu.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu – w roku 2012 liczba osób nimi objętych wynosiła 31, komisja przeprowadziła również rozmowy z 25 członkami rodzin osób z problemami alkoholowym. Wobec 2 osób uzależnionych od alkoholu GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, a w stosunku do 7 osób

podjęła czynności zmierzające o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio 11, 2 i 9 osobami dotkniętymi tym problemem, kierując 17 osób na terapię, nie złożyła natomiast w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 39. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres jednostki
Grupa AA „Iskierka Nadziei”	Węgliniec, ul. Sikorskiego 40
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Węgliniec, ul. Sikorskiego 40
Świetlica środowiskowa	Piasieczna 29
Świetlica środowiskowa	Zielonka 7

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Węglińcu.

W działających na terenie gminy trzech świetlicach środowiskowych w 2012 roku objęto ogółem 125 dzieci, wśród których było 31 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią również: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Policja i Straż Miejska.

W placówkach oświatowych zrealizowano w 2012 roku spektakl profilaktyczny „Poskromienie nieznosnego smoka”, dotyczący agresji i przemocy.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Węgliniec badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, kierowników Wydziałów i Referatów Urzędu Gminy i Miasta,

członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, Kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 15 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe zalety gminy Węgliniec. Za największy atut gminy respondenci uznali dobre położenie geograficzne (blisko granic państwa z Czechami i Niemcami oraz w pobliżu specjalnej strefy ekonomicznej) oraz czyste środowisko. Ankietowani wyrazili zadowolenie z rozbudowanej bazy sportowej oraz infrastruktury kolejowej i drogowej. Na uwagę zasługują w opinii mieszkańców przeprowadzone w ostatnich latach remonty stadionu i przedszkola. Zwrócono także uwagę na możliwość uprawiania agroturystyki.

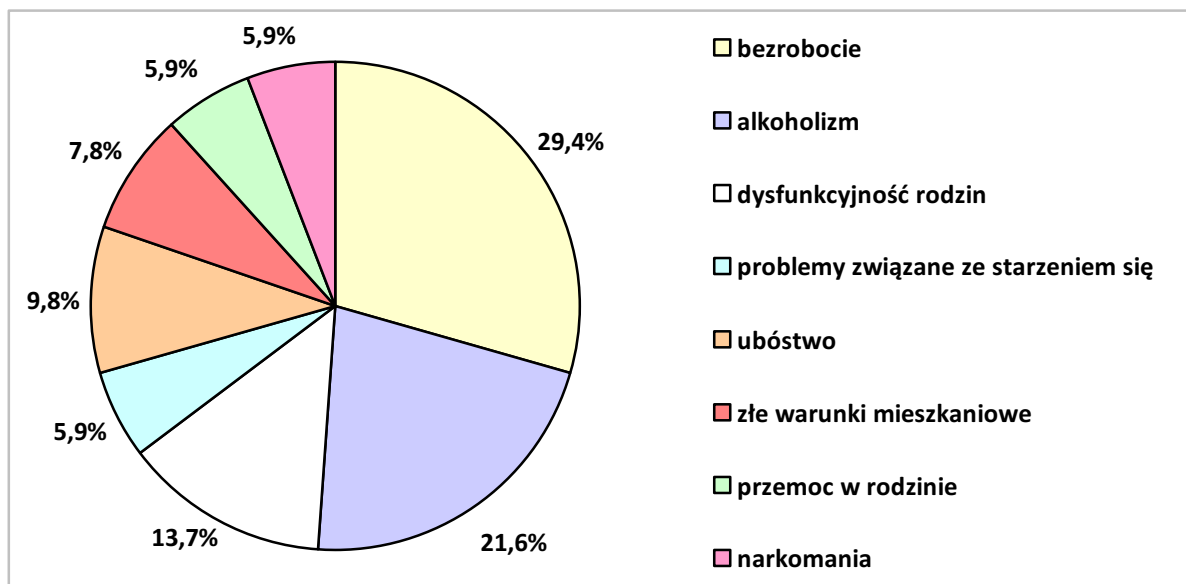
Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością były braki w sieci komunikacyjnej, szczególnie w zakresie połączeń z większymi miastami oraz związany z tym utrudniony dojazd młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych. Za ważki problem respondenci uznali niewystarczającą liczbę zakładów pracy, wpływającą na poziom bezrobocia. Zwrócono uwagę na zbyt małą liczbę mieszkań komunalnych i zbyt słaby dostęp do służby zdrowia, przy czym szczególnie wskazano brak lekarzy specjalistów.

Według ankietowanych bolączką gminy są także deficyty w infrastrukturze gazowej, kanalizacyjnej i zanieczyszczenie środowiska. Za kolejną słabą stronę gminy uznano niewielką ofertę propozycji spędzania wolnego czasu, przede wszystkim dla ludzi młodych. Zdaniem ankietowanych brakuje przede wszystkim kina i basenu. Zwrócono także uwagę na zły stan dróg lokalnych i zbyt małą przedszkoli.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

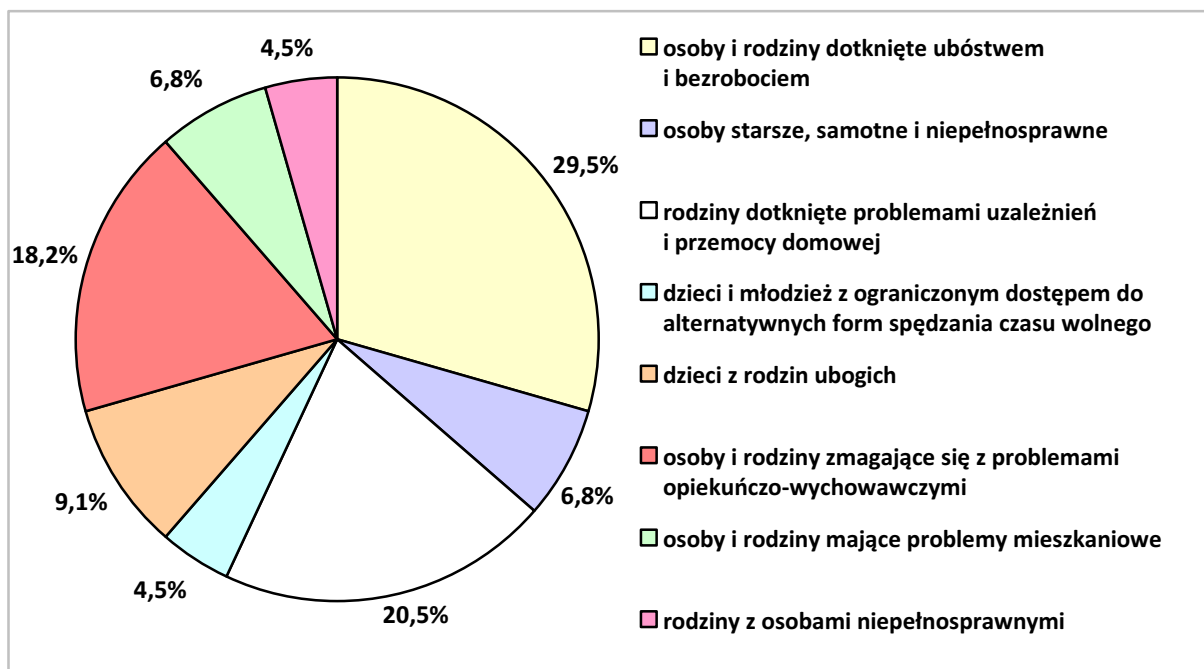

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie, alkoholizm oraz dysfunkcyjność rodzin. Szczególną uwagę zwrócili również na ubóstwo i złe warunki mieszkaniowe. Wskazali także problemy związane ze starzeniem się, przemoc w rodzinie i narkomanię.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

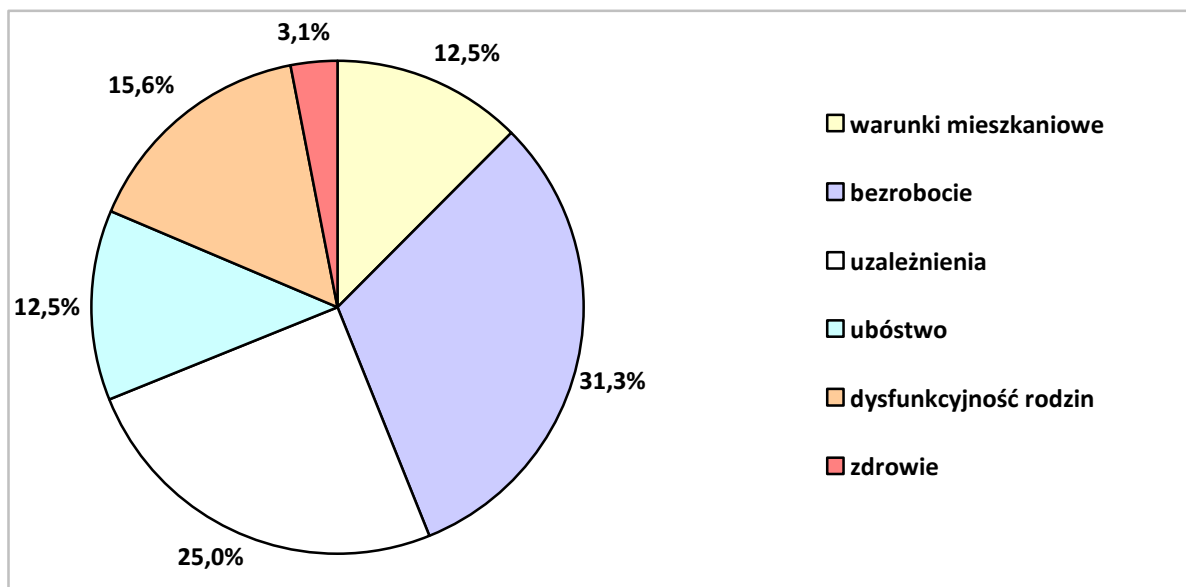

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na rodziny dotknięte z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W dalszej kolejności wymieniono: dzieci z rodzin ubogich, osoby starsze, samotne i niepełnosprawne, osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe, rodziny z osobami niepełnosprawnymi oraz dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak bezrobocie i uzależnienia. W dalszej kolejności wskazano dysfunkcyjność rodzin, ubóstwo, warunki mieszkaniowe, zdrowie.

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

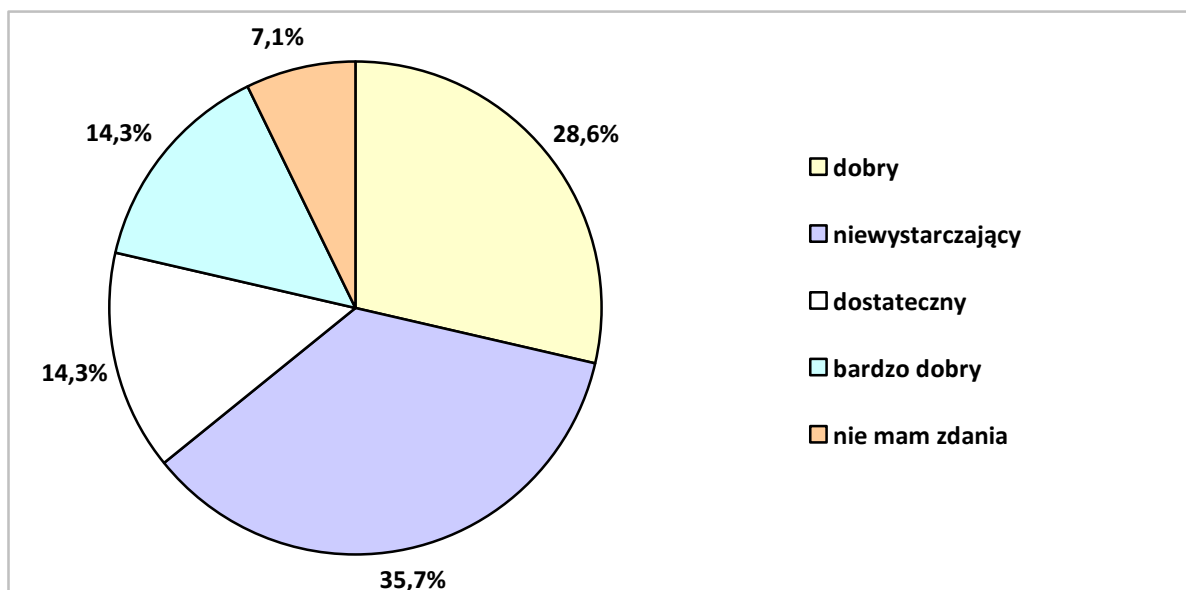
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zwiększenie miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali walkę z uzależnieniami oraz podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do specjalistycznych usług medycznych oraz zapewnienie ochrony dzieciom i młodzieży przed uzależnieniami. Za istotne uznali również zaktywizowanie mieszkańców poprzez prowadzenie szkoleń i kursów odpowiadających ich potrzebom.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy i Miasta oraz Policję. Ważną rolę do odegrania przypisali również placówkom oświatowym, Straży Miejskiej i Starostwu Powiatowemu.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Rozkład otrzymanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

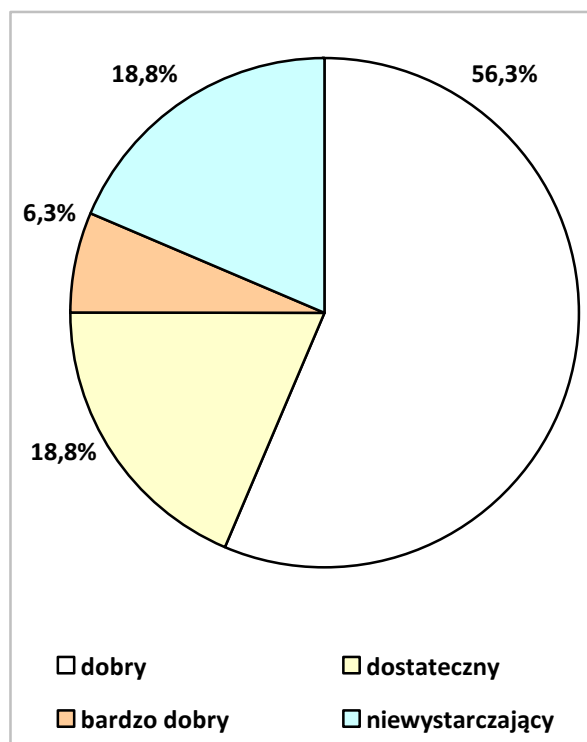
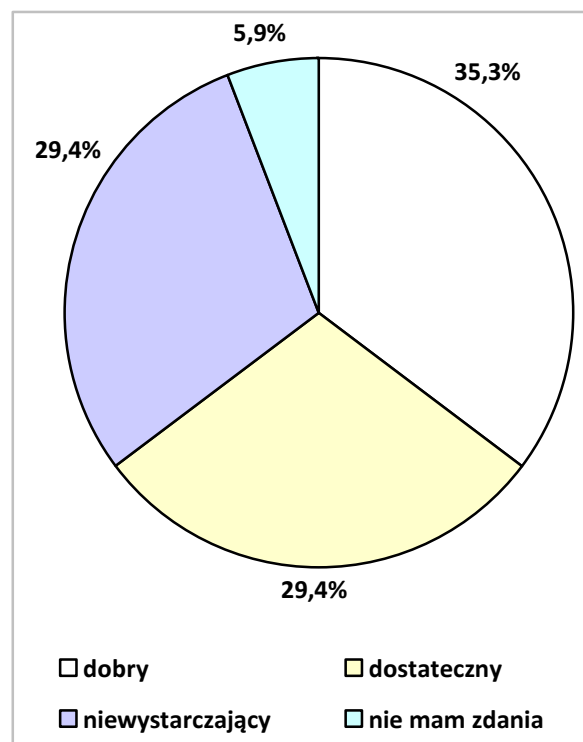
Wykres 14. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek ankietowanych (ponad 35%) ocenił dostępność placówek służby zdrowia jako niewystarczającą, jednocześnie ponad 28% z nich uznało ją za dobrą. Z kolei po 14,3% oceniło dostępność placówek służby zdrowia jako bardzo dobrą lub dostateczną. Natomiast 7,1% badanych nie miało w tej sprawie żadnego zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ginekologa, stomatologa, internistę, okulistę, neurologa, psychiatrę, laryngologa, chirurga-ortopedę, pediatrę i nefrologa.

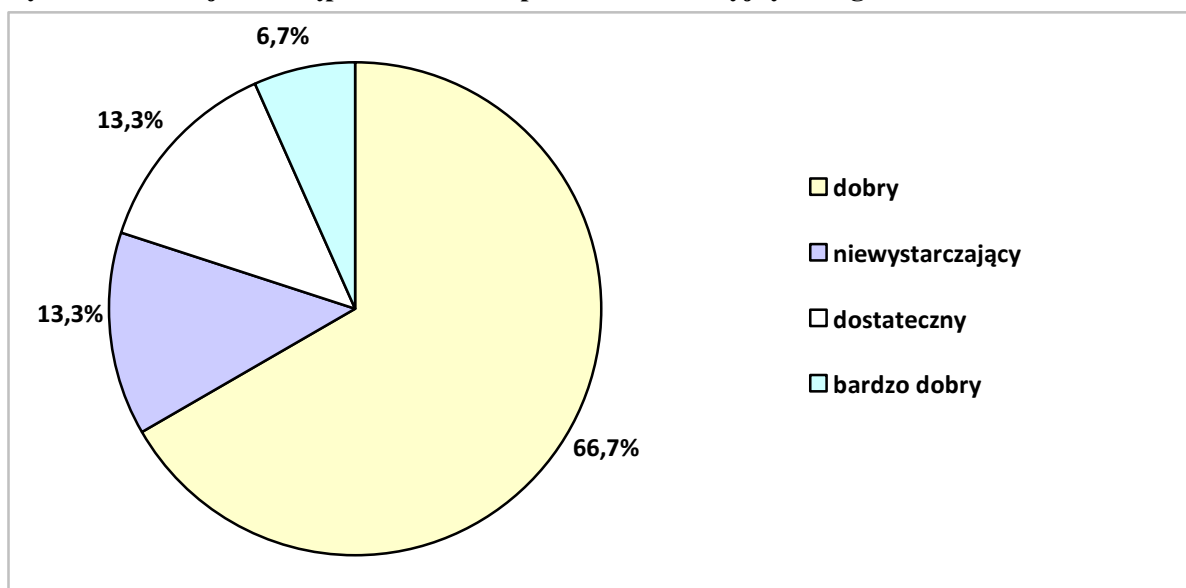
Wykres 15. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?**Wykres 16. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?**

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Aż 56,3% ankietowanych stwierdziło, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry, a ponad 6% uznało go za bardzo dobry. Jako dostateczny wskazało go blisko 19% badanych i tyle samo respondentów wyraziło negatywną opinię w tej sprawie.

Jeśli chodzi o ocenę dostępności placówek kulturalnych w gminie, to 35,3% ankietowanych stwierdziło, że jest ona dobra. Za dostateczną uznało ją niewiele ponad 29%, ale tyle samo uznało ją za niewystarczającą. Nie miało zdania w tej sprawie niecałe 6%.

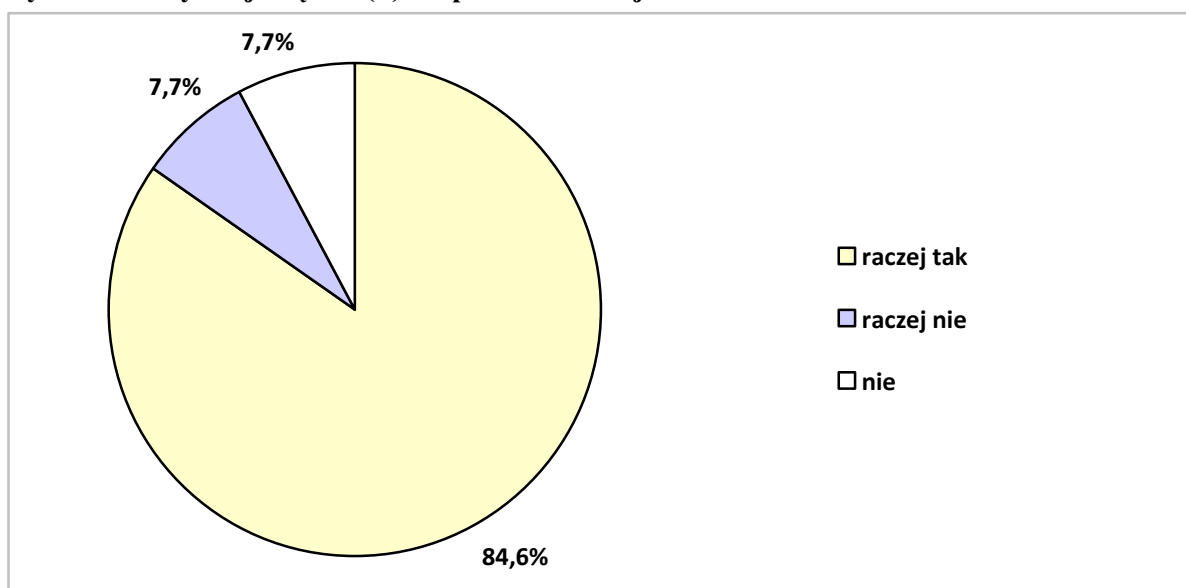
Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino, świetlice dla młodzieży, kawiarnię oraz dom dziennego pobytu.

Wykres 17. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad dwie trzecie respondentów (66,7%) dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Natomiast po 13,3% uznało go za niewystarczający lub dostateczny. Z kolei 6,7% uznało, że jest on bardzo dobry. W przypadku deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej stwierdzali, że w gminie potrzebny jest basen.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (ponad 84%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennej opinii wyraziło łącznie 15,4% badanych.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości.

Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Według danych Urzędu Gminy i Miasta Węgliniec w 2012 roku w gminie funkcjonowało 26 organizacji pozarządowych:

1. Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo Wschodnich
– Oddział Miłośników Ziemi Tarnopolskiej i Stanisławowskiej w Węglińcu
2. Towarzystwo Przyjaciół Starego Węglińca
3. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Węglińskiej
4. Towarzystwo Przyjaciół Czerwonej Wody
5. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży
Niepełnosprawnej Ruchowo i Specjalnej Troski w Ruszowie
6. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Oddział w Węglińcu
7. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Węglińcu
8. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych
– Koło w Węglińcu
9. Związek Żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego
– Koło Miejsko-Gminne im. 8 Dywizji Piechoty 32
10. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej
– Koło przy Parafii w Węglińcu
11. Polski Związek Wędkarski – Koło w Węglińcu
12. Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Zgorzelcu
– Punkt Opieki nad chorymi w domu w Węglińcu,
13. Ochotnicza Straż Pożarna w Węglińcu,

14. Ochotnicza Straż Pożarna w Ruszowie,
15. Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwonej Wodzie,
16. Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Węglińcu,
17. Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna przy Nadleśnictwie Ruszów,
18. Ochotnicza Straż Pożarna w Jagodzinie,
19. Klub Sportowy „Piaś” Czerwona Woda,
20. Klub Sportowy „Victoria” Ruszów,
21. Miejsko Gminny Klub Sportowy „Górnik” Węgliniec,
22. Uczniowski Klub Sportowy „Olimpia” przy Gimnazjum w Węglińcu,
23. Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Węglińcu,
24. Uczniowski Klub Sportowy „Orliki” w Węglińcu,
25. Uczniowski Klub Sportowy „Jastrzębie” w Ruszowie,
26. Uczniowski Klub Sportowy „Mikro” w Ruszowie.

Samorząd gminy podejmował z nimi współpracę w oparciu o akt prawa miejscowego (Wieloletni programu współpracy Gminy Węgliniec z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego).

W 2012 roku na terenie gminy Węgliniec działalność religijną prowadziły 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego: Parafia p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Węglińcu, Parafia p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Czerwonej Wodzie, Parafia p.w. Zmartwychwstania Pańskiego w Ruszowie, Parafia p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej w Starym Węglińcu oraz Chrześcijański Zbór Świadków Jehowy w Węglińcu.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa	• brak działań służących aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • ograniczone działania mające na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • brak działań przeciwdziałających zjawisku nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
• korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)	• wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy

	przez kończącą edukację młodzież • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia • postępujące zjawisko ubóstwa
--	---

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego • podnoszenie poziomu nauczania w gminie • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia	• brak działań mających na celu zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • brak działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
• dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców	• utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • brak warunków do prowadzenia pracy socjalnej • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • słaba dostępność opieki medycznej

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań	• brak działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • brak dostępu rodzin dotkniętych problemami uzależnień do pomocy psychospołecznej

edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia	i prawnej • brak działań mających na celu pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie
szanse	zagrożenia
• zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • funkcjonowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • malejąca liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	• niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • niewzrastająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • niefunkcjonowanie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• diagnozowanie problemu bezdomności • zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • prowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • prowadzenie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych • działania mające na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych	• niestandaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym • nieudzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin	• zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • nieodpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • wzrastająca liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • występowanie zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych • brak społecznej akceptacji osób bezdomnych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych	• brak działań mających na celu badanie liczebności osób starszych • brak wystarczającej liczby pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności

współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych	- zawodowej - brak działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie - brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych - niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie
szanse	zagrożenia
- możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny - dobra dostępność domów pomocy społecznej - zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych - brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych - istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych	- zwiększająca się liczba osób starszych w gminie - nieposiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy - malejąca liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych - brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych - nieodpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) - niski poziom życia osób starszych - mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową - nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna - niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu - migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych	- brak działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych - niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym - brak działań mających na celu organizowanie i świadczenie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - brak działań mających na celu inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych - brak współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym - brak działań związanych z tworzeniem grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych - brak działań służących zwiększeniu

	społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • zwiększająca się społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych	• wzrost liczby osób niepełnosprawnych • wrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników OPS-u • zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • brak bazy rehabilitacyjnej • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • zwiększająca się liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • istnienie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów MGOPS-u • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • inicjowanie wolontariatu	• brak działań mających na celu inicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej • nieprowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • brak działań przeciwdziałających negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych

• uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi	
szanse	zagrożenia
• dobrze wykształcona kadra zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej • brak zjawiska popadania w rutynę i doznawania syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • duża świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	• zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • nieodpowiednia jakość obsługi klientów OPS-u, • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec obejmowała kilkanaście zagadnień.

Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,

- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
 - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wsparcie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci poprzez:**
- wzmacnianie rodzin i podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
 - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
 - wsparcie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży,
 - przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:**
- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:**
- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
 - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:**
- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:**
- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
 - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
 - rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Węgliniec na lata 2014-2020, jest następująca:

**Gmina Węgliniec zaspokaja potrzeby mieszkańców,
dąży do ich integracji i poprawy jakości życia**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań

Cel strategiczny 1.:**Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.****Cele operacyjne:**

- 1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
- 1.2 Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
- 1.3 Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Tabela 40. Kierunki działań do Celu strategicznego 1.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	1.1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.	1.1.1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego (podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu doradztwa zawodowego), szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
		1.1.2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
		1.1.3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez MGOPS
		1.1.4. Utworzenie w gminie Klubu Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej.
		1.1.5. Pozyskiwanie inwestorów.
		1.1.6. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych.
		1.1.7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
		1.1.8. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
		1.1.9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na osób bezrobotnych.
		1.1.10. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezrobotnych organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym.

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	1.2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.	1.2.1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
		1.2. 2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
		1.2.3. Promowanie aktywnych postaw wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego.
		1.2.4. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
		1.2.5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
		1.2.6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
		1.2.7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
		1.2.8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
		1.2.9. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
		1.2.10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołami.
	1.3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1.3.1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
		1.3.2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
		1.3.3. Tworzenie mieszkań socjalnych.
		1.3.4. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
		1.3.5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- ograniczenie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- poprawy dostępności i jakości usług świadczonych osobom bezdomnym.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób bezrobotnych w gminie,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba uczestników Klubu Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych w gminie, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Tabela 41. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 1.

Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.
Partnerzy w realizacji działań	Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągłe w latach 2014-2020 (utworzenie Klubu Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej – 2016 r.).

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.

Cele operacyjne:

- 2.1. Wzmacnianie rodzin i podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
- 2.2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
- 2.3. Wsparcie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.
- 2.4. Przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.

Tabela 42. Kierunki działań do Celu strategicznego 2.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci	2.1. Wzmacnianie rodzin i podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.	2.1.1 Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych.
		2.1.2. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i kościołów.
	2.2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.	2.2.1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
		2.2.2. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
		2.2.3. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
	2.3. Wsparcie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.	2.3.1. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
		2.3.2. Zwiększenie dostępności opieki pielęgniarstwa i lekarskiej, w tym stomatologicznej, w placówkach oświatowych.
		2.3.3. Rozwijanie sieci i oferty świetlic prowadzących program socjoterapeutyczny, w miarę możliwości utworzenie klubu dla młodzieży.

	2.4. Przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.	2.4.1 Promowanie w gminie zasady równości szans kobiet i mężczyzn.
		2.4.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- poszerzenia wiedzy w zakresie równości płci,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci objętych w placówkach oświatowych opieką pielęgniarską i lekarską, liczba świetlic realizujących program socjoterapeutyczny,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic oraz klubu dla młodzieży.

Tabela 43. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 1.

Cel strategiczny 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.
Partnerzy w realizacji działań	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgorzelcu, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły.
Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągle w latach 2014-2020.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

- 3.1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
- 3.2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Tabela 44. Kierunki działań do Celu strategicznego 3.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	3.1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.	3.1.1. Monitorowanie liczby osób starszych potrzebujących wsparcia
		3.1.2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
		3.1.3. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym osobom starszym.
		3.1.4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie imprez i spotkań integracyjnych, utworzenie w gminie Klubu Seniora.
		3.1.5. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych dla osób starszych.
		3.1.6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z kościołami; pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze w codziennym życiu.
	3.2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.	3.2.1. Monitorowanie liczby osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia
		3.2.2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
		3.2.3. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym osobom niepełnosprawnym.
		3.2.4. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.
		3.2.5. Poprawa dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych.

		3.2.6. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
		3.2.7. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
		3.2.8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz z podmiotami ekonomii społecznej i kościołami; pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenia liczby osób usprawionych i zatrudnionych.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba klas integracyjnych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Tabela 45. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 1.

Cel strategiczny 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.
Partnerzy w realizacji działań	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, Powiatowy Urząd Pracy w Zgorzelcu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgorzelcu, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągłe w latach 2014-2020 (utworzenie Klubu Seniora – 2016 r.).

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

4.1 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

4.2 Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Tabela 46. Kierunki działań do Celu strategicznego 4.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	4.1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.	4.1.1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
		4.1.2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
		4.1.3. Zwiększenie dostępności w gminie usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
		4.1.4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
	4.2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	4.2.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
		4.2.2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
		4.2.3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
		4.2.4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
		4.2.5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
		4.2.6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
		4.2.7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba osób objętych wsparciem z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 47. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 4.

Cel strategiczny 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.
Partnerzy w realizacji działań	Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień i ośrodki wsparcia poza gminą, grupy samopomocowe, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Cel strategiczny 5.:**Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.****Cele operacyjne:**

5.1 Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

5.2 Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Tabela 48. Kierunki działań do Celu strategicznego 5.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie	5.1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.	5.1.1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
		5.1.2. Podejmowanie w gminie akcji edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.
		5.1.3. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
		5.1.4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
	5.2 Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	5.2.1. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
		5.2.2. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic miejskich, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia.
		5.2.3. Organizacja dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- współpracy różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze,
- zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznego dojazdu do szkół.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba wykrytych przestępstw,
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół.

Tabela 49. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 5.

Cel strategiczny 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji działań	Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, kościoły.
Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągle w latach 2014-2020.

Cel strategiczny 6.:**Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.****Cele operacyjne:**

6.1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

6.2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej oraz rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Tabela 50. Kierunki działań do Celu strategicznego 5.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	6.1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.	6.1.1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
		6.1.2. Rozwijanie, w miarę potrzeb, infrastruktury Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
	6.2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej oraz rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.	6.2.1. Inicjowanie w gminie działalności organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze polityki społecznej.
		6.2.2. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
		6.2.3. Zachęcanie do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej lub do podjęcia na jej terenie działalności przez podmioty ekonomii społecznej o ponadlokalnym obszarze działania.
		6.2.4. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
		6.2.5. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej poprzez promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,

- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym oraz podmiotami ekonomii społecznej.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych, ,
- liczba działających w gminie i wspieranych przez samorząd organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

Tabela 51. Podmioty odpowiedzialne, partnerzy i źródła finansowania Celu strategicznego 6.

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Gminy i Miasta, MGOPS i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji działań	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania działań	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Czas realizacji działań	Działania ciągle w latach 2014-2020.

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 52. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*

szacunkowa wielkość wydatków (w tys. złotych) w latach:						
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
5.455.467	5.047.859	5.148.816	5.251.792	5.356.787	5.463.922	5.573.200

*) środki finansowe zaplanowane na realizację zadań z zakresu Strategii

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węglińiec na lata 2014-2020 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Węglińcu. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem burmistrza, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem burmistrza.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na dwa lata, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na terenie Gminy Węgliniec,
- Wieloletni program współpracy Gminy Węgliniec z organizacjami pozarządowymi.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Wspólnie łatwiej”

Wnioskodawca projektu

Zespół Szkół w Ruszowie.

Cel główny projektu

Polepszenie sytuacji materialno-bytowej dziecka i jego rodziny oraz zaspokojenie potrzeb opiekuńczo-wychowawczych dziecka w rodzinie i szkole

Cele szczegółowe projektu

- Udział szkoły w projektach i akcjach dotyczących dożywiania (Pajacyk, Owoce i warzywa w szkole, Szklanka mleka)
- Kontynuacja działalności Szkolnego Koła Caritas i pomocy charytatywnej
- Pedagogizacja rodziców
- Systematyczne diagnozowanie potrzeb dzieci i ich rodzin

Miejsce realizacji projektu

Zespół Szkół w Ruszowie

Beneficjenci projektu

Uczniowie i ich rodziny będące w trudnej sytuacji materialnej, rodziny niewydolne wychowawczo, uczniowie zagrożeni demoralizacją

Partnerzy w realizacji projektu

Organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy, poradnie, PCPR,

Czas realizacji projektu

2 lata.

Projekt 2. „Nie piję, nie palę, nie biorę – bo tak”

Wnioskodawca projektu

Pedagog szkolny Zespołu Szkół w Węglińcu

Cel główny projektu

Dostarczenie uczniom i rodzicom rzetelnej wiedzy na temat mechanizmu uzależnienia od środków pobudzających

Cele szczegółowe projektu

- Dostarczenie wiedzy o alkoholu, papierosach i narkotykach
- Pobudzenie do refleksji nad ważnymi wartościami w życiu młodych ludzi i konsekwencjami zdrowotnymi stosowania używek
- Przekazanie podstawowych informacji dotyczących oddziaływania środków uzależniających na organizm człowieka
- Wskazanie powodów dla których warto nie pić alkoholu, palić papierosów i brać narkotyków
- Promowanie wśród uczniów i rodziców zdrowego stylu życia oraz aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego
- Kształtowanie zachowań asertywnych- sztuka odmawiania i bycia sobą

Miejsce realizacji projektu

Zespół Szkół w Węglińcu

Beneficjenci projektu

Uczniowie klas VI i rodzice uczniów

Partnerzy w realizacji projektu

- MGOPS.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Specjalista terapii uzależnień
- kurator sądowy
- Policja

Czas realizacji projektu

Rok szkolny.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Węgliniec na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.